

Til sin død kæmpede kendt dansk islamforsker for at skaffe hash

Cannabis: To danske søstre lavede en film om deres fælles kamp for cannabis til medicinsk brug. Lillesøster Patricia Crone var en stor kanon inden for sit fag, indtil hun fik kræft og indledte en hektisk kamp for at blive helbredt.

JØRGEN ULLERUP
Jyllands-Postens korrespondent
jorgen.ullerup@jp.dk

WASHINGTON Historien rummer sin egen ironi. Patricia Crone aldrig så meget som snusede til hash som ung studerende. Men hun brugte de sidste år af sit liv på en intens jagt på at skaffe stoffet. I november 2011 fik den danske islamforsker i USA stillet diagnosen lungekræft. Sygdommen var langt fremskreden. Hun var i fjerde fase, og sygdommen havde spredt sig til tre pletter på hjernen. Som for alle i en lignende situation var det en hård dom. Men den 66-årige dansker forholdt sig lige så metodisk til den som til sin forskning. Hun skrev testamente, ordnede papirer og begyndte at researche sin sygdom.

Ikke for ingenting var hun berømt inden for sit felt, og karrieren var efter universiteter i København, London, Oxford og Cambridge kulmineret i det nærmeste, man i den akademiske verden kan komme på et elfenbenstårn.

I 1997 blev hun udnævnt til professor på livstid på Institute for Advanced Study i Princeton, New Jersey, hvor Albert Einstein havde sin gang fra 1933 til sin død i 1955. Hvis man blev høj her, var det ikke af hash, men af vidtloftige idéer, som hun selv formulerede det.

Patricia Crone gennemgik en lungeoperation og behandling med kemoterapi, men opdagede i sin research, at såkaldte cannabinoider fra cannabis ifølge USA's National Cancer Institute muligvis er i stand til at få en cancer-svulst til at skrump ind. Det ville hun prøve.

Sjovt til det sidste

Så begyndte den vilde jagt. Sammen med storesøster Diana C. Frank, der producerer dokumentarfilm i New York. Sammen besluttede de to at lave en søsterlig roadmovie tværs over USA om deres søgen efter hash.

Princeton ligger i staten New Jersey, som officielt i 2011 gav seks foreninger tilladelse til at sælge medicinsk cannabis. Men indviklede bureaukratiske krav til registrering og politisk modstand fra guvernør Chris Christie betød, at det først her i det forløbne år er ved at komme cannabis på hylderne.

»Vi forsøgte længe forgæves at få fat i cannabis. Lige meget hvad vi gjorde, lykkedes det ikke, og det var frustrerende. Så vi besluttede at lave en film om det,« fortæller Diana Frank, der på den måde kunne bistå sin søster.

Den danske islamforsker Patricia Crone forsøgte at bekæmpe sin kræftsygdom med hasholie. Fotos: Privat

»Det viste sig at være en lykkelig film. Filmen betød, at jeg altid var der i kritiske øjeblikke. Vi havde det sjovt sammen lige til det sidste.«

Jagten bragte søstrene på kryds og tværs i USA. Filmen indeholder interviews med amerikanske læger, forskere og embedsmænd, hvoraf mange bekræftede Patricia Crones indtryk af, at der er tale om en fjollet lov, der hurtigst muligt bør ændres.

President Richard Nixon erklærede krig mod narkotika i juni 1971 og bevilgede store ressourcer til narkopolitiet. Allerede året før blev cannabis i den føderale lovgivning, den såkaldte Controlled Substances Act, anbragt i samme kategori som stærke stoffer som heroin og LSD. Den dag i dag er det derfor meget svært for amerikanske forskere at få lov til at undersøge cannabisplantens eventuelle medicinske kvaliteter.

Tidligere var cannabis ellers en populær forening i USA. Det blev stoppet af en massiv skat i 1937, og det blev indledningen på en kriminalisering af stoffet. I 1942 forsvandt cannabis ud af amerikanske lægebøger.

En af Patricia Crones kvaliteter var stædighed. Hun ville med vold og magt have fat i stoffet. I sommeren 2012 fik hun fat i et pund cannabis og lavede selv en tyk, sort hasholie med påståede helbredende kvaliteter, Rick Simpson's Oil.

Første forsøg med at smøre hasholie på brød endte med

en voldsom overdos. I filmen siger Patricia: »Jeg risikerer at komme i fængsel for at redde mit eget liv. Det ville være bedre, hvis farmaceutiske firmaer gjorde arbejdet.« Nogle måneder senere lykkedes det hende at købe mere i Oregon på USA's vestkyst.

Med olien i hånden sagde hun i august nej tak til strålebehandling af hele hjernen, fordi det ville ødelægge hendes evne til at tænke klart og dermed arbejde.

»Hun levede jo af sin hjerne og var en stor kanon inden for sit felt. Hun fik vel nærmest æren for at revolutionere studiet af islam, fordi hun gik tilbage til oprindelige og ikke nødvendigvis islamiske kilder,« fortæller Diana.

Humanist af særlig kaliber

Kollegaen islamforsker og professor i København Jakob Skovgaard-Petersen beskriver Patricia Crone som »engageret, interesseret, livlig og smilende«. Da hun i 2007 blev æresdoktor ved Københavns Universitet, begyndte han sin indstilling således:

»Patricia Crone er en humanist af en særlig kaliber. Som leder af den islamiske afdeling på det historiske fakultet på Institute for Advanced Study (IAS) i Princeton har hun de sidste 10 år siddet i en af den humanistiske forsknings mest prestigebetonede stillinger. På IAS lægger man vægt på innovativ og analytisk tænkning. Det har hun til overmål demonstreret.«

BLÅ BOG

Patricia Crone

■ Født 28. marts 1945 i Kyndeløse, Roskilde, i velhavende familie.

■ Med en forprøve fra Københavns Universitet, franskstudier i Paris og en ph.d. fra University of London blev hun i 1977 underviser i Islamisk historie på Oxford University og fra 1990 på Cambridge University.

■ 1997-2014 ansat på eliteinstitutionen Institute for Advanced Study i Princeton, USA.

■ Forfatter til adskillige bøger om islam.

■ Aldrig gift, men to lange forhold.

■ Død den 11. juli 2015.

I filmen fortæller Patricia, at lægerne gav hende et par måneder, før hun ville få alvorlige symptomer. Men efter otte måneder var der intet at gøre, og en scanning af kroppen viste, at der ikke her var cancer tilbage.

»Vi håbede selvfølgelig på, at det kunne forlænge livet eller helbrede hende. Hun var ikke selv overoptimistisk, og det er usikkert, hvor meget det hjalp. Men det var strålebehandling af hele hjernen, som hun til sidst indvilligede i at få, der slog hende ihjel. Dødsårsagen er angivet som hjernesygdom på grund af bestråling af kraniet,« fastslår Diana Frank: »Ingen påstod, at det er et mirakelmiddel, men der er bevismateriale nok til at tro på, at marihuana er virksomt mod cancer og mange andre sygdomme.«

Søstrene Patricia Crone og Diana C. Frank lavede en film om deres kamp mod cancer.

23 af USA's 50 stater samt hovedstaden, Washington D.C., har legaliseret cannabis til medicinsk brug, mens handlen er givet fri til alle forbrugere i fire stater, Colorado, Washington, Oregon og Alaska. På nationalt plan behandles stoffet dog stadig som et farligt narkotika, og det er ulovligt at transportere cannabis på tværs af statsgrænser.

Beklagede sig aldrig

Men stadig flere i USA er enige med Patricia Crone. Forleden udgav tænketanken Brookings Institution et opråb fra to forskere, John Hudak og Grace Wallack, om at stoppe krigen. De to beskylder regeringen i Washington for at kvæle forskning i medicinsk marihuana.

I takt med at brugen af hash bliver liberaliseret tværs over USA, og stadig flere læger ordinerer cannabis til deres patienter, ældre, børn og veteraner, skriver forskerne: »Bliver det stadig vigtigere at forske på området. Men lovbestemmelser, bureaukratiske og kulturelle barrierer har lammet videnskaben og truet friheden til at forske.«

Den rapport ville Patricia Crone med sikkerhed gerne have læst. Hun måtte kæmpe sin egen kamp.

Med en god portion stædighed lykkedes det for hende at skaffe tørrede hashlplanter nok til selv at producere olien, så hun kunne fortsætte sit eget menneskelige forsøg, indtil hun til sidst overgav sig til lægerne og modtog strålebehandling. Og storesøster Diana Frank fortsatte sit arbejde med at forevige det med filmen, der fik titlen: »For the Life of Me: Between Science and the Law.«

»Hun stod lidt af, efterhånden som sygdommen og arbejdet med filmen skred frem. Men hun har aldrig en eneste gang beklaget sig over at være syg. Hun gad simpelthen ikke snakke om sygdom. Det gav hun klart familie, venner og kolleger besked om i et automatisk e-mail-svar. Sådan var hun.« Patricia Crone døde den 11. juli 2015 70 år gammel.

Filmen om Patricia Crone

»For the Life of Me: Between Science and the Law.« Varighed 85 minutter. I 2016 udkommer forkortet udgave på 52 minutter via Scorpion TV under titlen »Cannabis to Save my Life«. www.forthelifeoffilm.com